Nummer 3 - jaargang 43 - 2023 - juli, aug., sept.
Afgiftekantoor: Achterstraat 1, 9450 Haaltert

Redactie: Diepeweg 15, 9450 Haaltert
Verantwoordelijke uitgever: Willy De Loose

België - Belgique
PB
9450 Haaltert
3/5008
P 005370

DE WARANDE

- Heldergem - Kerksken - Terjoden - Denderhoutem - Haaltert - Heldergem - Kerksken

HEEMKUNDIGE KRING HAALTERT

Eerste voorstelling (10/11/2023) volzet !

HEEMKUNDIGE VZW
KRING HAALTERT

Werkgebied: Denderhoutem, Haaltert, Heldergem, Kerksken, Terjoden

Heemkundige Kring Haaltert vzw
nr. 770.942.934
3-maandelijks ledenblad 'De Warande'
43e jaargang 2023 - nr.3 (juli - aug. - sept.)

Documentatiecentrum:
Warandegebouw, Sint-Goriksplein 17 A
9450 Haaltert
Elke donderdag van 10 tot 12 uur,
uitgezonderd vakanties en feestdagen.

Bestuur:
Mark Beelaert, voorzitter,
website en communicatie.
Rik De Schepper, ondervoorzitter,
coördinator redactieraad.
Raf Hendrickx, secretaris.
Hans Sonck, penningmeester.
Willy De loose, redactiesecretaris,
ledenadministratie.

Secretariaat:
Muisstraat 97, 9450 Haaltert
0485 40 18 81
raf.hendrickx@telenet.be

Redactie:
Diepeweg 15, 9450 Haaltert
willydeloose@skynet.be

Archiefmedewerk(st)ers:
Wim Allaer, Mark Beelaert, Toon Bockstaele, Joris De Kegel, Willy De Loose, Chris De Rouck, Hilde De Rouck, Rik De Schepper, Dirk Elskens, Raf Hendrickx, Hans Sonck, Marc Stalpaert, Staf Versavel.
Tony De Rijck, taalcorrector.

E-mail en website:
heemkundigekringhaaltert@gmail.com
heemkringhaaltert.be
hkhaaltert

Lidmaatschap:
€ 15 (Steunend lid vanaf € 20)
BE40 4395 0830 6163

Met de steun van:
Vlaamse overheid
haaltert
ERFGOEDCEL DENDER LAND

Elke auteur is verantwoordelijk voor zijn/haar teksten. Teksten en beeldmateriaal mogen overgenomen worden mits voorafgaandelijke toestemming van de auteur én met bronvermelding.

Redactioneel

Beste leden,

Trots presenteren we u ons derde ledenblad van dit jaar. Onze medewerkers hebben er opnieuw een mooi naslagwerk van gemaakt. We zijn verheugd dat mensen ons blijven verbazen met het bezorgen van oude foto's en documenten. Er liggen vast en zeker nog veel pareltjes opgeborgen in schuiven, oude koekendozen en albums. Bezorg ze ons en we gaan graag voor u op zoek naar de achtergrond ervan.

Blokkeer alvast je agenda op vrijdag 8 december. Tijdens deze nacht van de geschiedenis willen we jullie verbazen met beelden over het dorp Haaltert. We vertonen dan i.s.m. het Davidsfonds Haaltert in de Spot te Denderhoutem een filmvoorstelling waarbij we mijmeren naar de tijd van toen. Laat u meeslepen in het verleden. Je zal vast en zeker een aantal dorpsfiguren herkennen. Nadien kan er gezellig nagepraat worden in de bar.

Wees er als de kippen bij onze eerste filmavond gepland op 10 november was op een week uitverkocht. Het aantal plaatsen is beperkt tot 146 en kaarten dienen op voorhand online gereserveerd te worden op: https://www.wicket.be/heemkringhaaltert/nacht-van-de-geschiedenis1

Maak er samen met ons een gezellige familieavond van.

Mark Beelaert

WIJ DANKEN...

- Stijn De Ryck: foto's
- Gerda Willems, Aalst: bidprentjes
- VVF regio Aalst: bidprentjes
- Marie-Josée Cornelis, Haaltert: foto's
- Familie Clarisse Verbeken: gift bidprentjes en communieprentjes
- Anne De Vriendt, Erpe Mere: foto's van William De Geyter en bidprentjes!

Historiek van ‘t Meziek van Treijen

Het verhaal begint, bijna drie kwart eeuw geleden in december 1951. Naar aanleiding van de aanstelling van E.H. Sabot als pastoor te Terjoden (Sint-Jozefparochie van Erembodegem) trommelde de toenmalige parochieherder, E.H. Vervaet, enkele muzikanten uit Terjoden en omliggende gemeenten samen met de bedoeling een fanfare op te richten om de feestelijkheden meer luister bij te brengen. Zijn oproep kende succes en dra ontstond een groep van een 40-tal muzikanten “ ’t Meziek van Treijen” was geboren.

Een bestuur werd vlug samengesteld met Albert De Kerpel (voorzitter), Frans Mabilde (onder-voorzitter), Frans Redant (secretaris-penningmeester), Alexis Van Impe, Felix Coigneau, Marcel De Waegeneer, Maurice De Decker, Robert Van der Stockt, Lucien Van Impe en Désiré Van den Bruelle als bestuursleden. Rochus De Decker werd de dirigent.

Een deel van de groep in Rudesheim in 1959
Vooraan: Willy De Loose, Mariette Ghysens,..., Alexis Van Impe, ..., Maurice De Decker, Willy Lievens.
Midden: Berken Van der Stockt, Lea Ottoy, ...
Achteraan: Willy Van Haverbeke, ..., Eli Van Cauter, Odette Van der Stockt en Désiré Van Den Bruelle

Naast de traditionele kermisuitstappen waren de jaarlijkse trips, georganiseerd door Frans Redant, naar Moezel en Rijn, spraakmakende evenementen!

De fanfare kreeg allure, want een paar jaar later paradeerden de muzikanten fier met hun witte kepie.

Fanfare ca 1960
Gehurkt: 1-Louis Vonck, 2- Robert Verhoeven, 3- Maurice De Decker, 4- Alexis Van Impe, 5- Désiré Van Den Bruelle, 6- Robert Van der Stockt, 7- Marcel Waegneer.
Staande: 8- Albert De Meyer, 9- Willem De Meyer, 10- Frans Redant, 11- Frans Bael, 12- Lucien Van Impe, 13- Wilfried Bael, 14- ...De Boom, 15- Rochus De Decker, 16- Kamiel..., 17- Edgard Muylaert, 18- Willem Huygebaert, 19- Frans Mabilde, 20- Octaaf Bael, 21- ..., 22- ..., 23 -..., 24- Herman Van Impe, 25- Felix..., 26- Eddy De Decker, 27 -Maurice Redant, 28- Robert Van der Stockt.

In 1968 fusioneerde de fanfare van Terjoden met 'De jonge kunstminnaars' van Haaltert, wat zeker de kwaliteit ten goede kwam. Een paar jaar later kwam er zelfs een majorettenkorps en in 1977 een trommelkorps, dit onder impuls van Roger D'Hondt.

't Meziek van Treijen (Tekst Frans Redant)

Lijk alle grote steden heeft Terjoden een muziek
Door iedereen gekend en buiten alle politiek
Het leeft van wat het hier en daar als steun verkrijgen kan
Zuurkijkers blijven liever thuis, kritiek heeft er geen recht
Wij spelen voor de vreugd en delen goed en slecht.

Refrein:
Wij spelen op de maat, het gaat van vroeg tot laat:
van hoempapa, hoempapa, do re mi fa sol la.

Bij Sieken en bij Felken waar 't muziekske repeteert
voelt iedereen zich thuis en speelt er steeds ongegeneerd
Daar is 't dat meester Rochus dirigeert met hart en long
Hij gromt er en hij bromt alleen maar op zijn bombardon
Het gaat er steeds gezellig toe, men tapt er lekker bier
En klinkt een noot soms vals, 't vermeerdert ons plezier.

Sooike Mabielde werkt en wroet al maakt hij geen kabaal
Hij haalde d' instrumenten stiekem uit zijn arsenaal
Hij repareert ze waar het moet en zorgt voor groot en klein
En gaat per mobilette op zoek naar wat er nog moet zijn
Na iedere uitstap is hij ziek en kijkt dan stom en scheel
Al goot hij slechts, 't is waar, twee Bafkes door zijn keel.

Leon de bugelsolo haalt er d' anderen soms wel af
Marcel die blaast de blutsen uit zijn bugel, is 't niet te straf
Maurisken en Remiken spelen de pistonpartij
Kamiel haalt op zijn dood gemak un coup de langue erbij
Voor begeleiding zorgen drie Roberten en Cyriel
Als ze een solo slaan, staat er uw hart van stil.

Als tegenzanger hebt ge Garken op zijn saxofoon
Berken De Dier en ook Lucien maken het dubbel schoon
De mannen van de zware bas, Rochus en Theofiel
Cornel en Kerpel, als het moet, pompen met hart en ziel
Clement en Désiré hanteren flink de batterij
Ze zijn er steeds het eerst, maar ook de laatste bij.

Vergeet de jonge garde niet, de hoop der maatschappij
Want Willem, Eddy, Herman, Freddy zijn er geren bij
Op uitstap gaan Maurice, Ploeger en Staafkes Fong
Altijd met de fanfare mee, dat houdt hen sterk en jong
Zo stapt 't muzieksken langs de straat, naar kermis of naar feest
En rond één uur of twee...dan is het uit geweest.

Wie ik hier niet vergeten mag, dat is de Eerwaarde Heer Vervaet
Het is aan hem te danken dat 't muziekske thans bestaat
Ook aan Albert De Kerpel weze hier dank en hulde gezeid
Al raakten we als president hem veel te vroeg kwijt
We mochten hem zo graag, maar 't reglement kent geen pardon
Zoveel te harder blaast hij nu op zijnen bombardon.
De repetitie brengt voor Rochus steeds gevaren mee
Want als het dan wat later wordt verspeeelt hij nog zijn pree
'Ik zou eens willen dat de chef mij een berisping gaf'
Denkt Filken en als 't dan gebeurt, vloekt hij en stapt het af
Heeft Sieken wat te veel gebuisd, hij denkt niet aan succes
Hij rookt zijn pijpke maar en valt in slaap op zijn grosse-cais.

Stant Coppens leende ons 'De Mazjoor'
't was schoon van hem en lief
De Vlaamse Kermis bracht ons kasken op zijn positief
't Muzieksken heeft uit dankbaarheid de vijver gans gekuist
Lucien had als een specialist de plannen nagepluisd
Zo leek het werk reeds half gedaan, maar 't was een boze list
Want wie zich niet liet zien, dat was de specialist.

Ook 't Eiland heeft vereerd bezoek van ons muziek gehad
De ontvangst was perfekt maar al de members waren zat
In Welle keek men op bij 't huldigen van de nieuwe baan
En bij 't naar huis gaan speelde elk lid een airken voor de maan
Wij zijn er altijd geiren bij, wij worden het niet moe
Wie weet, waar trekt 't muzieksken nog allemaal naartoe...

Sieken

Alexis Van Impe, één van de kleurrijkste figuren van de fanfare, onafscheidelijk verbonden met 't Meziek van Treijen.

In 1976 kende hun zilveren jubileum een enorm succes met de deelname van vijf muziekkorpsen uit het omliggende ('Niets zonder arbeid' en 'Sint-Cecilia' uit Erembodegem, 'Moed en Volharding' Denderhoutem, 'Sint-Cecilia' Welle en 'Sint-Martinus' uit Kerksken).

In 1981 werd de samenwerking met de Haaltertse muzikanten stop gezet.

Een nieuwe voorzitter (Robert Van der Stockt) en een actief bestuur zorgden voor een nieuwe dirigent, Louis De Schrijver, gewezen leider van het orkest 'De nachtvlinders'. Hij was een begenadigd saxofonist en all-round muzikant die zijn strepen reeds verdiend had in de showwereld. Het werd een successtory, want enkele maanden later steeg het aantal spelende leden tot 35! Er kwam een nieuw repetitielokaal in de Dennenlaan.

In de jaren '90 ontplooide de fanfare zich tot een professionele en kwalitatief hoogstaande muziekvereniging. Een reeks concerten in de Werf te Aalst kenden een weergaloos succes. Dat was vooral te danken aan de veelzijdigheid van het repertoire, van Bach over de Beatles, musical en operette naar jazz.

In 1998 hield dirigent Louis het voor bekeken en overhandigde het dirigeerstokje aan Dirk Uyttersprot. Hij werd bijgestaan door hulp-dirigent Peter De Troch.

In 2001 vierde de fanfare haar gouden jubileum en op 21 juli 2002 ontving een afvaardiging van het bestuur het brevet van 'Koninklijke Harmonie De Terjodenaren' uit de handen van hunne Koninklijke Hoogheden Prins Filip en Prinses Mathilde.

De Koninklijke Harmonie in de parochiekerk van Terjoden in 2007

Huidige harmonie tijdens het jaarlijks festival 'Terjoortjes'.

De muziekmaatschappij werd nadien achtereenvolgens nog gedirigeerd door Eef Van Acker, Peter De Troch, Ivan Valck en Andy Sorgeloos. Sinds 2022 zwaait Braam De Tant het dirigeerstokje en begeleidt 't Meziek van Treijen', samen met voorzitster Leentje De Brouwer en haar enthousiast bestuur hopelijk verder naar een succesrijk voortbestaan.

De redactie, wdl

Met dank voor foto's en info:
Herman Van Impe, Gaby Van Impe, Leentje De Brouwer, Trea de Lange en Eddy Cardon.

1977 Wat verscheen er in de kranten één jaar na de fusie

Rijwielplaten voor Groot Haaltert worden afgeleverd

3 januari 1977. In februari worden naar jaarlijkse gewoonte de rijwielplaten (taks platen) verdeeld. Het kantoor der belastingen in Aalst verdeelt de platen in de omliggende gemeenten. Voor Haaltert zijn er zitdagen op 14 en 15 februari in café Voetballokaal (Rottiers). Voor Denderhoutem op 16 en 17 februari in café Ninove, Dorp 32. Voor Kerksken op 18 februari in café Jozef De Troyer, Driehoek 11. Voor Heldergem op 18 februari in café Omer Van Geit, Dorp 30. Een rijwiel taks plaatje kost 75 frank.

Warandekasteel wordt gemeen tehuis van Haaltert

Het Warandekasteel wordt gemeentehuis van Haaltert

13 februari 1977. Op de eerste raadszitting wordt het voorstel goedgekeurd. Er zijn wel eerst heel wat werken voorzien: elektriciteit, sanitair, verwarming, verbouwingswerken en schilderwerken. En dit alles zonder dat het historische gebouw zal geschonden worden.

Sportschuur Denderhoutem goedgekeurd door Haaltertse raad

Het definitieve ontwerp voor de sportschuur wordt door de raad goedgekeurd, alhoewel niet iedereen gelukkig is met de ligging.

Haaltert wil landelijke kapellen beschermen

11 februari 1977. Er wordt aangedrongen om volgende kapellen in de gemeente voor verder verval te vrijwaren: Muisstraat, Diepeweg en Ekent. Hiervoor is 616.395 Belgische frank voorzien.

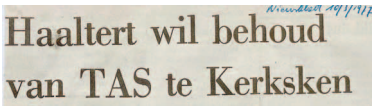
Haaltert wil behoud van TAS te Kerksken

Haaltert wil niet dat TAS Kerksken de deuren sluit

10 maart 1977. Nadat de voorbije jaren het aantal werknemers van 270 naar amper 65 is teruggevallen, springt men met de raad in de bres. Daar TAS Kerksken toch rendabel blijkt en er zelfs winst geboekt wordt, is de sluiting voorlopig afgewimpeld.

Haaltert wil behoud van TAS te Kerksken

17 maart 1977. De TAS-fabriek, afdeling van de NIM-groep, gevestigd te Kerksker zou binnenkort gesloten worden. Meteen zouden 62 families in moeilijkheden verkeren. Hiertegen verzet de gemeenteraad van Haaltert zich met klem.

Haaltertse kerk wordt nieuw voor acht miljoen frank

23 mei 1977. Een gespecialiseerde firma uit Roeselare zal volgende werken uitvoeren aan de Sint-Gorikskerk: volledig opnieuw voegen en de zandstenen ramen vervangen, wat tot gevolg zal hebben dat de glasramen tijdelijk moeten worden weggenomen. De 22 meter hoge torenspits is helemaal geoxideerd en dient gerenoveerd, terwijl de dakbedekking van de toren zal vernieuwd worden.

Haaltert speelt met miljoenen

Haaltert speelt met miljoenen

10 maart 1977. Momenteel zijn er werken bezig die zowat 138 miljoen zullen kosten; in Heldergem 39.152.618 fr., Kerksken 34.277.058 fr., Denderhoutem 41.629.997 fr. en Haaltert 23.465.205 fr. Voor de meeste dezer werken werden door vroegere gemeentebesturen reeds kredieten vastgelegd ... Na heel wat gepalaver wordt de principepsbeslissing genomen tot het oprichten van een of meer sportschuren, een zwembad en een cultureel centrum.

Jaarbeurs van het N.C.M.V. te Haaltert

28 mei 1977. Na de jaarbeurs van vorig jaar (15.000 bezoekers) wil men dit jaar beter doen. De handelsbeurs vindt plaats in een reuzentent op de parking van voetbalclub Racing Haaltert. 50 exposanten nemen deel terwijl er verschillende attracties voorzien zijn. Men sluit af op 15 mei met een eucharistieviering samen met C.M die een ziekendag organiseert.

Een geslaagde week van de veiligheid te Haaltert

De week van de veiligheid, die door de afdelingen van K.W.B en de B.G.J.G in samenwerking met het jeugatelier, het gemeentebestuur en de onderwijsinrichtingen wordt

gehouden, kent een enorme belangstelling. Veel activiteiten maken deze week heel leerrijk.

GEWEZEN GARAGE VAN HET WARANDEHUIS-HAALTERT wordt definitieve gemeenteraadszaal.

Op de raadszitting van 20/9 kwamen 36 agendapunten aan de beurt. | waar esthetisch verantwoord parkeerplaatsen zouden worden afge-

Gewezen garage van het Warandehuis wordt definitieve gemeenteraadzaal

8 oktober 1977. Eerst voorziet men de raadzaal in het Warandehuis als vergaderplaats voor de raad, maar omdat er geen plaats is voor de vele belangstellenden, die men niet in de kou wil laten staan, kiest men toch voor de gewezen garage.

Haalterts dialect in boek verschenen

3 juli 1977. Onder de titel "Spraakkunst-spelling en idioticon van het Groot Haalterts dialect" verschijnt van de hand van meester Gilbert Redant een 108 bladzijden dikke en uitgebreide studie van de streektaal die in de fusiegemeenten wordt gesproken.

Staat wil geen lichten aan de post te Haaltert

Nieuwsblad 10-6-77

Staat wil geen lichten aan de post

10 juni 1977. De aanwezigen op de debatavond ter gelegenheid van de week van het Veilig Verkeer te Haaltert vragen zich af hoe het mogelijk is dat er aan het zeer drukke kruispunt van de Geraardsbergsesteenweg met de Brilstraat nog steeds geen verkeerslichten geplaatst zijn. Het probleem is zeer delicaat en ook al door het gemeentebestuur behandeld, maar volgens schepen Allaer heeft de gemeente niets in de pap te brokken vermits het om een rijksweg gaat.

HAALTERT BEPAALT INPLANTINGSPLAATS VAN KULTUURCENTRUM

Nieuwsblad 4-10-77

De raadsleden van Haaltert keurden unaniem de in- nieuwe raadzaal en de administratieve diensten.

Haaltert bepaalt inplantingsplaats van Cultuureel centrum

4 oktober 1977. De raadsleden van Haaltert keuren unaniem de inplanting van een Cultureel Centrum langs de Achterstraat goed. Dit gebouw zal dus aansluiten bij het groen recreatie gebied van de Warande. Schepen Kiekens motiveert dat de vestigingsplaats ideaal zou zijn, gezien de bereikbaarheid voor de inwoners van de deelgemeenten geen probleem schept. Het terrein is ook goed gesitueerd t.o.v. bestaande scholen, recreatie, sociale- en administratieve dienstverlening. Er is ook voldoende parkeergelegenheid in de omgeving. Van oppositiezijde merkt Van den Bruelle nog op dat de gemeente dit terrein nog moet aankopen, terwijl het in de Dreefstraat reeds over de terreinen beschikt, waar de polyvalente zaal is gepland. Hij vraagt zich af of dit terrein niet net zo geschikt is. Uiteindelijk keurt iedereen toch het project goed

Waardering voor Haaltertse fototentoonstelling

De foto- en diaclub, die reeds eerder in de belangstelling is gekomen met waardige manifestaties, organiseert ter gelegenheid van het eerste lustrum een interessant fotosalon in de galerij "Horlogeken". Ruim 300 fotoliefhebbers bezoeken deze tentoonstelling van 6 amateurfotografen.

Wij stellen voor: Ponyclub Haaltert

Reeds gedurende jaren worden door de Ponyvereniging belangrijke organisaties op touw gezet. Er staan 22 reeksen op het programma van draf- en vluchtkoersen, waaronder vier reeksen voor renpaarden. Ze betwisten elkaar om 52.500 frank prijzen en 22 bekers te verdienen.

Aanslag op groen te Haaltert

In de omgeving van het Eiland kan men de laatste tijd hopen vuil vinden die daar niet thuis horen. De jeugdraad richt een actiegroep "leefmilieu" op. De jeugdgroeperingen verklaren zich bereid om de actie te steunen, want het is hard nodig.

Marc Stalpaert

Turfwinning in Denderhoutem

Onze overleden medewerker bij de Heemkundige Kring, Edgard Huylebroek, wijdde in een ver verleden reeds bijdragen aan het turfsteken in Denderhoutem. Graag frissen we deze ambachtelijke manier van brandstof maken nog eens op.

De inwoners van Denderhoutem worden niet zomaar 'Turfboeren' of 'Assepoeffers' genoemd. In het dorp werd vroeger aanzienlijk veel turf gestoken of 'getrokken'. Turf of veen is een brandstof voortkomend van vergane planten, onder de bouwlaag gevormd, afgesloten van de lucht. Zoals de gemeentenaam het aangeeft waren hier in vroegere tijden uitgestrekte bossen. Denderhoutem betekent letterlijk 'open plek in het bos nabij de Dender". De bladeren en takken van de bossen vormden steeds dikkere lagen, die geen lucht meer doorlieten, zodat turfvorming ontstond. De grote hoeveelheid water in de grond was een noodzakelijke factor tot die veenvorming. De dikte van de lagen variëerde sterk, meestal een 3 à 5 meter, maar op bepaalde plaatsen zelfs 10 meter. De turfblokken werden met de spade gestoken en in rijen te drogen gelegd. Het turfsteken gebeurde in groep, door zowel mannen als vrouwen en kinderen. Eerst werd de oppervlaktebegroeiing en de bonkaarde gestoken. De eerste persoon stond op het talud met een 'wadder' of 'stikker' om verticaal op maat te steken. Een tweede persoon stond in het talud met een 'opschoot' of 'oplegger' om horizontale turfblokken ter grootte van een baksteen af te steken. Een derde reed met de 'slagkar' naar het 'zetveld' waar 'de zetters' de turfblokken stapelden voor het droogproces. Het is bekend dat in Denderhoutem eertijds veel turf gestoken werd. De turf vormde na droging een noodzakelijke brandstof. Er zijn documenten van openbare verkopingen van turf uit 1795: 'Verscheydene gedeeltens torf in zekeren meersch tot Denderhautem, voordkomende van de gesupprimeerde Chartreussen tot Herne' (1)

Turf steken

De restanten van turfwinning vinden we voornamelijk terug in twee Atomse beekdalen, namelijk die van de Wildebeek, ten zuiden van de Stichelen ('s Wittens), Daal en Vondelen en die van de Molenbeek (ook Lebekebeek genoemd) in de Lebeke. Vanaf de Staartemeers tot in de Ankerstraat is er op de zuidelijke flank van de Herlinckhoofse bossen een berm van 1 à 4 meter. Heel dit gebied is vroeger uitgeturfd geweest. In het begin van de twintigste eeuw zat de turf nog juist onder de oppervlakte in de hof van Sebooës'Agist (August van Sus Bayens) op Klein Brussel tegen het café Witten Houtman. De meeste turf werd gestoken langs de oude weg van den Borrekent naar de Lebeke, links van het Steenveldt. De uitgegraven ruimte werd nadien in de vijftiger jaren opgevuld met het huisvuil van Denderhoutem toen de huisvuilophaling nog gebeurde met een open camion door Marcel Volckaert (van den Dries) samen met zijn vader. Wie van de Vondelbaan richting Koekelberg gaat en halverwege via het Brugskebaantje over het Cruysveldt (het echte, niet de wijk tussen de School- en Molenstraat) naar de Vondelen wandelt kan niet naast de hoge talud kijken naast de camping Reamerik. Hier werd tussen Daal en Vondelen serieus veel turf gestoken. (2)

Turfboeren

Elk jaar stelt de Koninklijke Feestraad Atom een turfboer of turfboerin aan. Deze titel wordt uitgereikt aan een persoon die zich ingezet heeft voor de (Atomse) gemeenschap. Tot 2015 werd om de vijf jaar ook een verkiezing gehouden.

Turfboeren 2017

Foto genomen naar aanleiding van '50 jaar Feestraad Atom'.
Op uitnodiging van Willy Michiels verzamelden de turfboeren ten huize Michiels-De Rijck te Kerksken.
vlnr:1- Roger Coppens (peter van het turfboerbeeld), 2- Lisette De Rijck, 3- Edgard Van Oudenhove, 4- Clementine Scheerlinck, 5- Jeroen Wiggeleer, 6- Kevin Van den Eeckhout, 7- Dirk De Pelsmaeker, 8- Patrick Van Weyenberg, 9- Rosa Van Londersele, 10- Paul Roelandt, 11- Wilfried Chiau, 12 -Tom Sorgeloos, 13 -Jan de Munter.

Turfboeren 2022

Foto genomen bij de start van de Turfboerstoet in 2022:
vlnr: 1- Tom Sorgeloos, 2- Frieda De Gelas, 3- Jan de Munter, 4- Jos Vereecken, 5- Hilde Houtman, 6- kleinzoon van Hilde, 7- Anton Van de Maele, 8- Jeroen Wiggeleer, 9- Laurens De Middeleer, 10- Rosa Van Londersele, 11- Marc De Cock, 12- Dirk De Pelsmacker, 13- Patrick Van Weyenberg.

Het was een grote eer voor hardloper Wilfried Chiau om in 1987 als eerste turfboer van Atom gekroond te worden.

Daarna volgden:
1992: Wendy Merckx *(wielrenster, Belgisch kampioen juniores)*
1993: Jozef Van Hecke *(voorzitter Kon. Harmonie Moed en Volharding)*
1998: Cyriel Troch *(muzikant De Troubadours, volksfiguur, 50 jaar lid van de harmonie)*
1999: Jozef Anckaert *(de 'zwisj' in de parochiekerk)*
2001: Rosa Van Londersele *(100x bloed geven)*
2002: Dennis *(zanger)*
2003: Willy Provost *(oprichter toneelbond en feestraad)*
2004: Kristof Eeman *(verkozen)* en Elianne Saeyens *(bloedgeefster)*
2005: Clementine Scheerlinck *(30 jaar open huis Driekoningen)*
2006: Odette Triest *(uitbaatster café 't Zonneken)*
2007: Yvan De Schrijver *(Radio Pros)*
2008: Jeroen Wiggeleer *(Dj Franzke, TV-figuur)*
2009: Paul Roelandt *(zanger)*
2010: Patrick De Backer *(verkozen)*
2011: Robert Kestemont *(actief in toneelbond, kerkraad en feestraad)*
2012: Kevin Van den Eeckhout *(wereldkampioen wielrennen bij politie)*
2013: Edgard Van Oudenhove *(notaris, open huis Driekoningen)*
2014: Patrick Van Weyenberg *(feestraad, voorzitter gezinsbond)*
2015: Marina Bogaert *(verkozen)*
2016: Dirk De Pelsmaeker *(100 x bloed geven)*
2017: Tom Sorgeloos en Jan de Munter *(Atom TV en Atom Leeft)*
2018: Marc De Cock *(wijkagent en bloedgever)*
2019: Hilde Houtman *(caféuitbaatster Welcome back)*
2020-2021: Laurens De Middeleer *(schapenboer)* en Anton Van de Maele *(chocolatier)*, wegens corona voor 2 jaar aangesteld.
2022-2023: Frieda De Gelas en José Vereecken *(50 jaar Open Huis)*, wegens corona voor 2 jaar aangesteld.

Er was niet alleen het toekennen van de eretitel 'Turfboer', maar ook de reus, Free den Turfboer, een ontwerp van Willy Provost, is te bewonderen bij bepaalde gelegenheden zoals de turfboerstoet, halfoogstfeesten, Ronde van Vlaanderen,...

Om het turfboergebeuren te vereeuwigen werd in 2009 het prachtige beeld van kunstenaar Bart Bogaert onder grote belangstelling ingehuldigd aan het Terlindenplein. De sculptuur in brons op een reliëfbaksteen-metselwerk geeft een

beeld van de turfontginning weer en verwijst naar het 'Swittens'-veenputten verleden. Sinds 1999 trekt om de vijf jaar een turfboerstoet door de straten van Denderhoutem, een folkloristische stoet met tal van Denderhoutemse verenigingen. Sinds 2014 gaat de stoet om de drie jaar uit. De volgende stoet staat gepland in 2025.

Tom Sorgeloos

1- *Edgard Huylebroek in Mededelingen Heemkundige Kring, 1993, nr 2, blz. 2 en 3 en jg. 2009, nr. 2, blz. 2*
2- *foto en info via Luc Pots*

Foto's: verzameling Tom Sorgeloos

Herinneringen lagere school Ekent (4)

Met dank een Lorraine Fonck, ex-leerkracht (foto's en info)

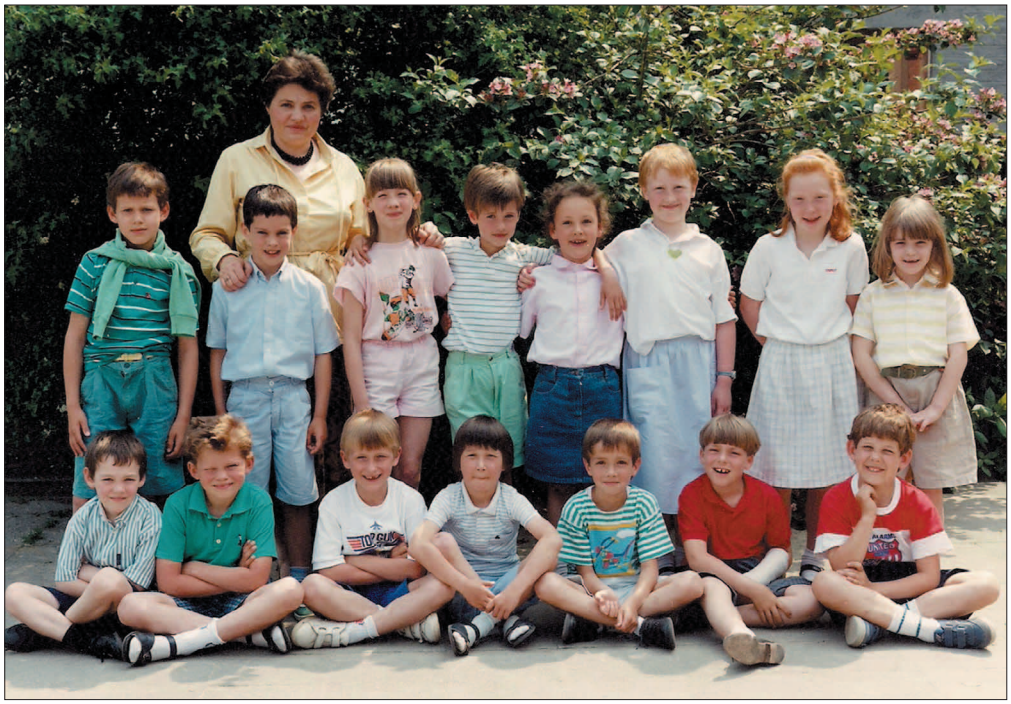

Schooljaar 1987-88

Zittend:
Dries Michiels, Jurgen Rogiers, Andy Brusselman, Dimitri Ghijsels, Hans Van Praet, Peter De Schutter, Kristof Peeters.

Staande:
Kim D'Haenens, Tom De Cooman, Ilse De Prez, Ellen Geeroms, Elien Guns, Debby De Clercq, Wina Van den Broeck, Bianca Raes.

Schooljaar 1988-89

Zittend:
Timothy Noël, Steven Schepens, Yves Renneboogh, Kevin Scheerlinck, Kevin Brusselman, S tefanie De Milde, Kathy De Pauw, Nele Provost, Wendy Baele, Deborah Bourgeois

Staande:
Dries Michiels, Ellen Geeroms, Shaen Van Praet, Cindy Brusselman, Tom De Cooman, Peter De Schutter, Bianca Raes, Dimitri De Rijck, Elien Guns, Sanny De Pril

Mè outjleg, begost in 2022 (vervolg)

17. Na zie'k a wêrken
Dit is een sterke aanmoediging. Je bent eindelijk veel beter bezig. Aansporen (iets voor ruiters?), aanmanen (iets voor paarden?), aanwakkeren (om niet in slaap te vallen), porren (gezond voor de ribben), aanvuren en opstoken (iets met brand) en dan nog opjagen. Met dat alles "zie 'k a wêrken".

18. E skelleken keis?
Een sneetje kaas? Een sneetje brood is geen "skelleken" maar een "snee bruëd". Zo zie je maar dat je niet alles in "skellekes" kunt snijden.

19. Da es gielegaas outjgevèzjeld
Zitten de vezels in het woord "gevèzjeld"? De rafel, dat is een losgeschoten draad, vinden we wel in uitgerafeld. Iet dat "outjgevèzjeld" is, dient nog als vod tenzij dat plots ook modieus is.

20. 'k èm a bé anne skabbernèk
Ik heb je te pakken! In het Algemeen Nederlands neem je iemand bij zijn nekvel of geef je hem op zijn schabbernak. Onze "skabbernèk" heeft de 2 dingen samen, zowel de schabbernak als het nekvel.

21. Ze zèn outjgelèt
Als de vogeljongen voldoende groot zijn en hun pluimen bijna volgroeid, vliegen ze uit. De jongen zijn dan "vlich" en het nest ligt er verlaten bij. Echt naar buiten worden ze niet geleid maar ze "zèn toch outjgelèt".

21. Een totjen
Je ziet nog zelden die houten bobijntjes met stikgaren. Zo'n "totjes" is geen klosje zoals gebruikt bij het kantwerk. Als het garen opgebruikt was, bleef het lege "totje" uitstekend knutselmateriaal.

22. 't Was mor èskès
Het was niet erg gemeend, zo iets als een visje gooien. "Arrèzzekes" is ook maar even. Wat "èskès" gedaan wordt lokt toch graag een reactie uit en heeft dus zeker een bedoeling maar men steekt zich weg achter het zogenaamd speelse.

23. Ge zètj ter va weerkommen
Gelukkig komen we soms terug, dat is dan het bewijs dat we goede zielen zijn. Maar bij de uitdrukking heeft het weerkomen een figuurlijke betekenis: je zal veranderen van mening. Je zal op je stappen terugkeren, je gaat betreuren wat je deed.

24. Ne moesjord
Een mutsaard is een takkenbos. De fijne takken werden op een "moesjordpeiërd" geschikt en samengebonden. Dat werd flink aangedrukt om een stevige bundel te verkrijgen. Soms werd zo'n "moesjord" in zijn geheel in een grote broodoven geschoven en dan de vlam erin ... goed gebakken!

25. E wisjken
Een "wisjken" is een twijg of een rijs (zoals in rijshout bij de erwten) of een teen. Die soepele takjes konden op veel manieren van pas komen. Enkele soorten werden gekweekt om er vlechtwerk mee te produceren. Maar een "wisjken" kon ook een bestraffingsinstrument zijn. Wie van de "wisj" kreeg, kon daar rode striemen aan overhouden.

26. 't Es gieje verlèt
Het kost geen moeite. Dat "verlèt" wijst op de vlotheid waarmee iets opgelost werd. "Verlètten" is tijd verliezen en "gieje verlèt" is dus iets als in een handomdraai.

27. Opgestoën ès plosj vergoën
Heel klankrijk om te zeggen dat wie een ingenomen plaats verlaat er verder geen aanspraak kan op maken. Je was dus maar beter op je plaats gebleven.

28. Gètj goe klappen
Dit is niet speciaal voor advocaten die nochtans vaak zaken moeten goedpraten. Het heeft ook niets te maken met duidelijk spreken. Je probeerde wel een ernstige zaak te minimaliseren. Je wordt terecht gewezen omdat je iets te licht beoordeelde. Je maakte er een lachertje van maar dat is het niet, 't is ernstig.

29. 'k Ben veroërd
Dit heeft te maken met huiduitslag. Verharen of ruien kan er aanleiding voor zijn. De huid kan meerdere kwalen met mooie namen te weerstaan krijgen: antoniusvuur; rozijnenbaard; haarziekte; jeukziekte; netelkoorts; roodvonk; gordelroos; sint-katharina-wiel; zemeluitslag ... Krabben maar!

30. Zjeur!
Dit stamt duidelijk uit het Frans; jour waarvan de bon is weggelaten. Maar toch wens je met "zjeur" een goeiedag.

('t Nostekiejer voesj)
Omer

Beloken missen tussen 1794 en 1802 in Haaltert - tijdens de Franse revolutie

Vanaf 1794 werden door de Fransen anticlericale maatregelen genomen in onze veroverde gewesten. Alle kerken, ook deze van Haaltert, werden gesloten en verkeerden uiteindelijk in een slechte staat zoals de Haaltertse burgemeester, Adriaan Ruyssinck, in 1801 beschreef: *"Onze kerk is in eenen sombere en allerslegsten staet self op drie differente plaetse. Het water komt te loopen soo langst het dak als de mueren"*. Priesters moesten de "Eed" van haat aan het koningschap afleggen (1). Bij weigering dreigde gevangenneming en/of deportatie.

Een riskant alternatief was onderduiken en clandestien de mis opdragen *"in particuliere huizen en afgelegen plaatsen, waar ze alleen bekenden toelaten, om niet verrast te worden door de commissarissen der politie"*. Deze beloken tijd duurde tot het Concordaat van 15 juli 1801 met uitvoerende besluiten op 8 april 1802. Tot die datum droegen ondergedoken priesters clandestien de mis op en bedienden zich van aangepast liturgisch materiaal zoals een houten monstrans (2), een demonteerbare tinnen kelk (3) en een draagbaar altaar met kelk en kwispel (4).

EED.
Zweere haet aen het Koningdom
en aen de regeerings-loosheyd,
ngekleeftheyd ende Getrouwigheyd
n de Republiek ende aen de Constitutie
van het Jaer Dry

De hieronder afgebeelde kleine altaarsteen (5) (links) werd, volgens de begeleidende tekst, gewijd in oktober 1798 *"ten tijde van de sluiting van de kerken in Frankrijk"*. Bij gebrek aan een priester kon men aan de hand van een boekje (midden) toch de "misse hooren" (6). Inscripties teruggevonden in een hoeve te Herzele-Borsbeke (Hoeve Haustraete). In deze hoevekamer werd in de beloken tijd eveneens clandestien de mis opgedragen (7)

Ondertussen droeg de onderpastoor in Haaltert in het geheim de mis op die volgens overlevering gebeurde in een huis op de Bruul, waar in een grote kast een geïmproviseerd altaar verborgen was.

Een andere plaats waarvan geweten is dat er beloken kerkdiensten gehouden werden, is in de historische hoeve en vakantiewoning *"De Stede ten Driessche"* aan de Ekentstraat te Haaltert (7 - 8).

Ze is van oorsprong 15-16de eeuws, maar de huidige constructies dateren van 1790 en de woning aan de straat dateert van de jaren vijftig van de vorige eeuw. In de deuringang van de oorspronkelijke woning ligt een altaarsteen van ongeveer 30 cm zijde die voorzien is van vijf ingekapte kruisen.

Oorspronkelijk lag deze steen in de "weefkamer" want het weven was destijds een veel beoefend huisambacht. Naast de keuken was er ook de "spenje" of spinde. Het was een kleine, smalle en vochtige ruimte om garen te spinnen. De vochtigheid zorgde ervoor dat de draad niet te snel brak.

In de onderkant van de altaarsteen was een vierkant gat aangebracht waar oorspronkelijk een relikwie in geplaatst was. Volgens overlevering moest een wachtwoord gezegd worden om een beloken mis bij te wonen. De vraag luidde: *"Es Fien keizer?"* Hierop moest geantwoord worden "Keizer en koning!" wat toch duidde op een koningsgezinde en antirepublikeinse ondertoon. Daarna mocht(en) de gelovige(n) de geheime ruimte betreden. Bij de restauratiewerken werd deze steen zorgvuldig aan de voordeur geplaatst in een betonnen vloer als permanente stille getuige van beloken kerkdiensten.

Jan Doumen

1- Jaerdry=1794
2- Taxandriamuseum-Turnhout
3- Boerenkrijgmuseum-Overmere
4- De Erfenis van de Franse Revolutie 1794-1814, ASLK, 1989, blz. 197.

Zie ook Med. HKH nr 4, 1994, Omer Van Cromphaut: 'Wat een gebouw vertelt'

Stede ten Driessche

De wereld van gisteren

"'t Is triestig dat het regent in den herfst, dat het moe regent in den herfst, daar buiten." Eén van de mooiste dichtregels van Karel van de Woestijne, meewarigheid en nostalgie troef. Af en toe word ik als een magneet naar de Haalterse begraafplaats getrokken. Eens moeten we toch deze trap op naar de eeuwigheid. Zoals mijn dode vader na een tevreden leven. Zoals mijn even dode moeder een brave vrouw was die de voorbijrazende tijd probeerde te vangen. Zoals die honderden voorbije levens achter de muur die de grens van leven en dood markeert.

Het spitse kapeltorentje van Onze-Lieve-Vrouw van Bijstand dat als een wijsneuzige punt tussen de omarmde bomen uitsteekt, knipoogt me gemoedelijk toe. 'Heb jij soms wat geld voor het offerblok?' vroeg moeder als we onze tocht langs de graven hadden beëindigd. Uit mijn portemonnee pulkte ik een geldstuk en stapte de drempel over van de bejaarde kapel. Een weeë geur sloeg me in het gezicht, een mengeling van vocht en de geur van noveenkaarsen met hun wapperend vlammetje. De drop van het muntstuk in de loden bus rammelde de stilte uiteen. Ik prevelde iets wat op een gebed leek en sloeg een krom kruisteken ter nagedachtenis aan alle dierbaren, want ons bestaan is slechts een vluchtig kiertje tussen twee eeuwigheden van duisternis. Dat besef van vergankelijkheid ligt ook in de kapel verscholen, de ragfijne draad tussen leven en dood. Het zoemen van de luidruchtige wereld hoort men hier nauwelijks. Soms komt een fietser langs in de gierige zon. Hier en daar wolkenwatten in Oost-Indische inkt met vale streepjes grijsblauw bespikkeld. De strakke wind kroop dan onder onze huid terwijl moeder dicht tegen me aan schurkte. Ik keek onbewogen naar de fletse kleuren, naar de van wit licht doorzeefde hemel.

Vooral als het regent denk ik aan kerkhoven, hoe verlaten ze er bij liggen met hun knerpende grindpaden en druipende treurwilgen. Toch zijn ze dan dichtbij, mijn ouders, buren en al die bekenden onder de zoden. Soms verlang ik naar hun stem, hun besmuikte lach die klonk als een huivering. Zolang zij er nog waren, leek mijn jeugd nog niet voorbij, waren de troost en de vergiffenis er nog. Wat rest is een wereld als een prentenboek, een klad foto's met uit het leven gestapte beelden. In zwart-wit en de later luxueuze sepia-versie. Op die foto's is alles onbeweeglijk en kaal. In de Suskes en Wiskes en de Nero's die ik als kind las, woei er een ijzige wind over de graven, op de zerken zaten raven, zwart als verbrand papier, strak kijkend naar de trage regen. Soms waren er vleermuizen die als donkere schaduwen onder het gebinte van een lijkenhuis hingen. Later doken varianten op in de boeken van Agatha Christie, Simenon en Edgar Allen Poe. Vandaag zien de gerijde arduinen zerken en de handpalm grote urnendeksels eruit als een versteende boekenkast. Keurige covers in diverse graden van mistroostigheid, van weemoed en zoveel meer. Alsof niets voorbij is.

Misschien zal de enkeling die me er op een toevallige doordeweekse dag ziet, even meewarig knikken of doen alsof ik er niet ben. Ondanks we hier met de neus op ons einde worden gedrukt, het steeds weer voorbij glippen van de stroperige tijd, breng ik op geregelde tijdstippen een groet aan vader, moeder, tantes en nonkels en dezen die ooit in mijn leven voorbij wandelden. Honderden namen fluisteren me toe in sierlijke, fiere, strenge belettering, woelen herinneringen om als even zoveel verhalen, de zandloper van vergane tijd en zinderende stiltes. In krabbengang doet de natuur hier onverstoord haar werk, verpulvert ze schoonheid van elk soort leven. Het verleden sleep je achter je aan als het net van een garnaalvisser.

Ik merk hoe de man van de groendienst in het gezeefde licht van de late namiddag vanuit zijn ooghoek naar de vlakte staart, de schouders ophaalt, zijn alaam bij elkaar sprokkelt en naar zijn wagen tjokt.

Ik slalom over de grindpaadjes. Mijn schoenzolen kraken als aluminiumfolie. Het kerkhof lijkt ineen te schrompelen. Ik voel kille handen op mijn schouders als ik nederig het zwarte hek uit loop, inclusief een waarschuwing aan sluikstorters. Zelfs een dodenakker heeft zijn wetten. Hoe ouder ik word, hoe meer mijn verleden krimpt. Alsof ik verloren gelopen ben in de geschiedenis.

In het avondlicht verkleurt de dag waarin wolken als yoghurt wachten op de avond. Het hek gaat knarsend dicht.

Norbert De Meyer, Melle

Schoolfeest Heldergem 1956

Einde schooljaar was het schering en inslag dat de leerlingen een feestje organiseerden.

Hierbij een paar opnamen.

vlnr: 1-..., 2-Rita De Craecker, 3-Rita Minnaert, 4-Christiane Van der Biest, 5-..., 6-..., 7-Rita Beerens, 8-Marleen Volckaert, 9-Lidy Ruyssinck, 10-Claudine Verwee, 11-..., 12-Maria Paridaens, 13-..., 14-Sonja Van Vaerenbergh, 15-Rita Paerewijck.

Hierbij een paar opnamen.

De leerlingen bij een eindejaarsactiviteit

Met dank aan Sonja Van Vaerenbergh: foto's
Frida Menschaert: info

Huldiging bij 'De Lustige Bergklimmers'
in Kerksken, ca. 1950

Vooraan: Robert De Pelsemaeker, Oscar Roelandt, Roger Piens, Petrus Roelandt, Gustaaf Roelandt, Marcel Roelandt, Jozef Van den Eynde, Gustaaf (Staafken) Roelandt (renner)
Zittend (dames): Yvette Roelandt en Delphine Buyl
Achteraan: Maria Roelandt, Celine..., Gerardine Buyl, Mathilde, Laura Coppens en Jacqueline Coppens.

Den Bêrg, bakermat van het wielertoerisme

Achiel Buyl en Gustaaf Roelandt

Gustaaf Roelandt en Jozef Kiekens

Wij zien ook de wagen van bieruitzetter 'Zjef Krak' (Jozef Van den Eynde) (1). Uiterst rechts staat Gustaaf Roelandt, renner eind jaren 40, begin jaren 50.

In 1947 behaalde hij mooie uitslagen bij de nieuwelingen in Kerksken, Denderwindeke, Pollare, Denderhoutem en Appelterre. Begin 1949 reed hij nog als liefhebber in Denderhoutem en Aalst. Ook zij zoon Patrick koerste en werd profrenner (2). Wij weten echter niet voor welke gelegenheid de foto genomen werd! Waarschijnlijk een huldiging aangezien de bloementuilen. Bijkomende info wordt in dank aanvaard!

De redactie

1- Dank aan Christiane De Kegel (info) en Cindy Roelandt (foto's)
2- Dank aan Marcel Baetens (gegevens renner)

Haaltert voor Mitropolia

Roemenië – 1990

Uit protest tegen het communisme werd het KP symbool uit de vlaggen geknipt.

Ruim 30 jaar geleden, in 1989 bij de Roemeense revolutie, waarbij de communistische president Nicolae Ceausescu samen met zijn echtgenote geëxecuteerd werd, verkeerde het land in een weinig benijdenswaardige economische toestand. Vooral op het platteland was de situatie schrijnend. Hulp van buiten de landsgrenzen werden dan ook met dank aanvaard. Ook Haaltert liet zich niet onbetuigd!

In de Kerstperiode 1989 lanceerde toenmalig schepen Willy Michiels het idee een hulpactie op te starten om hulp te bieden aan de noodlijdende bevolking en het werd enthousiast onthaald.

Dank zij de 'archiefkoffer' van Roger D'Hondt kunnen wij deze fantastische onderneming in herinnering brengen.

Actiecomité

Heel vlug werd een actiecomité gevormd onder het voorzitterschap van Willy Michiels en met steun van burgemeester Valentine Tas en het gemeentebestuur.

Roger D'Hondt werd secretaris en penningmeester.

Vervolgens engageerden zich een aantal bereidwillige medewerkers:

Arnold De Kerpel, Gerrit De Schrijver, Christina Kerkhove, Jean Paul Mattheus, Etienne Provost, Lea Sonck, Anny Van Buggenhout, Omer Van Cromphaut, Geert Van Impe, Jan Van der Hoeven en Hypoliet Verbeken.

Via de diplomatieke kanalen werd een klein dorpje, Mitropolia, aangeduid, een entiteit met een 250-tal gezinnen.

De respons van de Haaltenaren was enorm. Een grote hoeveelheid kledij en een niet onaardige som van ruim 1,2 miljoen BEF. werd op een minimum van tijd ingezameld.

Een afvaardiging van het hulpcomité dat vertrok naar Mitropolia. V.l.n.r.: Willy Michiels, burgemeester Valentine Tas, Gerrit De Schrijver, Christine Kerckhove, Geert Van Impe, Roger D'Hondt, Etienne Provost, Annie Van Buggenhout en Lea Sonck.

Het werd een hele klus om alle goederen en voedsel te triëren en te stapelen in een vrachtwagen van 25 ton. Op 25 januari 1990 vertrok de wegreus, een paar dagen nadien gevolgd door een delegatie van het hulpcomité. Na een overnachting in Boekarest vertrokken zij naar Mitropolia, een goeie 100 km voorbij de hoofdstad. Eén van de leden omschreef het als volgt:

'De toestand in het dorp is schrijnend, de bewoners zijn er verstoken van iedere vorm van comfort. Door de modder ploeteren de bewoners naar hun schamele huisjes, waarin je nauwelijks rechtop kan staan. In de twee tot drie kamertjes is er plaats voor amper één bed, van andere meubels is er geen sprake. Water haalt men uit de gemeenschappelijke put langs de straatkant. Sjofel geklede mannen en vrouwen verdringen zich rond onze auto. Een dokter en een onderwijzeres die het Engels en Frans machtig zijn, zijn een welgekomen hulp voor verdere communicatie bij de verdeling van de hulpgoederen'.

Ook in Berceny, een buitenwijk van Boekarest werd het comité met open armen ontvangen. Samen met de Ambassadrice bracht men een bezoek aan een ouderlingengesticht. De rondleiding liet een diepe indruk na en *'de dankbaarheid die te lezen is op het gelaat van deze oudjes is met geen woorden te beschrijven. Er vloeien tranen van geluk bij een vriendelijk gebaar.'*

Het was een gelukkig weerzien toen de delegatie op 3 februari terug in Haaltert aankwam. Aan de gemeentegrens organiseerde hoofdonderwijzer en lid van het actiecomité Arnold De Kerpel een feestelijk onthaal met de schoolkinderen en familieleden. Het was een emotioneel weerzien.

Ook in de raadzaal zorgden dienstdoend burgemeester Wilfried Kiekens, schepenen en raadsleden voor een enthousiast onthaal.

Verhalen en indrukken werden uitgewisseld en één feit stond vast: dit zou niet bij deze eenmalige actie blijven!

In de gelegenheidstoespraak beklemtoonde de burgemeester het succes van de onderneming, dank zij het thuisfront, het actiecomité en het team dat de avontuurlijke reis ondernam. Ze was overtuigd dat de missie 100% geslaagd mocht genoemd worden, nl. de ingezamelde goederen op de juiste plaats brengen bij mensen in nood. Zij besloot: *'Wij hebben een link gelegd met een dorp, zo arm, zo primitief, maar o zo sympathiek dat wij niet anders kunnen dan er terug naar toe te gaan en initiatieven blijven nemen om hen te helpen'*. En inderdaad, het bleef er niet bij, want op 12 april van dat zelfde jaar vertrok een tweede zending naar Roemenië.

Deze reis verliep niet zonder problemen. Op de weg naar Mitropolia nabij het plaatsje Sibiu kantelde de vrachtwagen, wat heel wat problemen veroorzaakte. Ook bij de aankomst in het dorp liep niet alles zoals gewenst. Het afladen van de goederen gebeurde onder toezicht van de politie. De dorpelingen stroomden toe en het was een heisa van jewelste om een hulppakket te bemachtigen. Het verslag vermeldde: *'Het was een roepen en tieren tegen mekaar en zeker jaloers omdat iemand iets mooiers of meer zou krijgen. Ook hebben wij weinig dankbaarheid gezien. Ik weet niet of wij de mensen gelukkiger gemaakt hebben, misschien wel meer nijd gesticht onder elkaar. De pastoor voor wie wij kaarsen en een tapijt mee hadden: niet gezien! De veearts maakte propaganda voor zijn partij...'*.

Op 20 april arriveerde het hulpcomité na een vermoeiende terugreis in Haaltert. Ondanks alles bleef het hulpcomité nog actief.

Plannen werden gesmeed om een aantal kinderen een vakantie aan te bieden in ons dorp, wat ook lukte. De krant blokletterde:

Roemeentjes proefden veertien dagen van onze Vlaamse gulheid

HAALTERT — Toen het Haaltertse Roemeniëkomitee onder leiding van ex-burgemeester Michiels en huidig burgemeester Tas een eerste keer het adoptiedorp Mitropolia aandeed, rijpte meteen de idee om de kinderen vandaar tijdens de zomervakantie een verblijf te gunnen in ons land. Enkele maanden later was men erin geslaagd veldeende pleegouders te vinden en er was ook nog voldoende geld in kas gebleven van de inzamelaktie zodat men de kinderen kon laten overkomen per vliegtuig.

Een goede veertien dagen geleden landden dan ook 24 kinderen tussen 8 en 14 jaar oud, vergezeld van drie volwassenen op Zaventem. Een viertal kinderen kon niet mee omdat ze van de ouders de toelating niet kregen om mee te reizen. Volgens de drie begeleidende volwassenen (een dokter, een leraar en een kleuterleidster) moesten de jongeren dringend helpen bij werkzaamheden thuis. Voor de hele groep was de reis alleen al een hele belevenis. Ook de ontvangst in de Berwinne te Haaltert waar de pleegouders hen stonden op te wachten verliep nogal emotioneel, maar uiteindelijk belandden de kinderen toch bij hun ouders voor veertien dagen waar ze zouden kennismaken met een heel andere wereld.

Niet veel veranderd

„In Roemenië is er inderdaad nog niet zoveel veranderd. Voor velen heerst er nog armoede, ook politiek lijkt er nog geen oplossing in zicht. Het wantrouwen blijft heersen" vertelden de komiteeleden die de kinderen waren gaan ophalen in Mitropolia zelf. „Voor de kinderen moet het hier dan ook een verademing worden."

Of het inderdaad een verademing is geworden, hing van de kinderen zelf af. Het komiteе en de pleegouders hebben er anders alles aan gedaan om hen hier een onbezorgde veertiendaagse te gunnen, ook al was het taalproblеem vaak een moeilijk te nemen barrière.

Daar had men trouwens wat op voorzien. De leraar en dokter konden assisteren als er dringende problemen waren en de kinderen kwamen ook regelmatig bijeen in de Berwinne om van gedachten te wisselen over hun verblijf. Slechts hier en daar, sporadisch toch, zag men er eentje dat treurde, maar meestal duurde dat niet lang.

Afwisseling

De meeste pleegouders zorgden ook voor heelwat afwisseling, er werd naar een pretpark gereisd, de kinderen namen deel aan de Halloogstfeesten, ze werden op een dansavondje vergast in de vissersklub te Gotegem, ze mochten zelfs samen met de pleegouders aanzitten bij de barbecue die Willy Michiels op halfoogst had georganiseerd op zijn kasteel in Moorsel. Kortom, ze mochten meepreuven van de gulheid van het Haaltertse volk.

Gezien de meesten een valies meehadden die zeker niet uitpuilde van de kledij, zorgden enkele vrijgevige sponsors ook nog voor een toetje. Bij Nancy Boetiek kregen ze elk twee pakjes, de Generale, Brantano en Christiaensen zorgden voor goedgevulde reistasjes, zodat de kinderen vast en zeker nog wat souvenientjes meenemen uit Belgenland.

Gebarentaal

Voor de pleeggezinnen zelf was het wel een uitersi drukke veertiendaagse. Overal werden ze gevraagd en reisden ze naartoe. Bovendien was het toch wel even aanpassen, met kinderen tegen wie je nauwelijks een woordje kom wisselen, al overstegen de belgische kinderen meestal die hindernis wel met de gebaren- en speeltaal. Ook de erigewonnen van de Roemeentjes leken toch wel sterk van de onze te verschillen. Van een pleeggezin hoorden we vertellen dat de kinderen nog liefst een goede droge boterham hadden, veel liever als de met zorg bereide en uitgekozen maaltijden. Ook dat vroeg dus enig geduld en aanpassing, maar de meesten zijn toch tevreden dat ze het gedaan hebben en de aangesproken Roemeense kinderen leken ook blij met het onthaal dat hen hier te beurt is gevallen.

Vragen

Zaterdag stappen ze op het vliegtuig, richting Roemenië. Dit keer reist niemand meer mee van het Haaltertse komitee. Hoe de kinderen in hun land zullen verslag uitbrengen weten we niet. Wat er als resultaat overblijft van een dergelijk koninklijk onthaal in ons land weten we ook niet. Heeft de Westerse weelde hun ogen geopend en gaan ze zich nu in eigen land nog niet ongelukkiger voelen, of passen ze zich weer aan aan de belist bescheidener leefgewoonten en dromen ze misschien van een dergelijk leeftpatroon voor later? (HK)

De Roemeentjes mochten in Nieuwerkerken kleding in ontvangst nemen. (Foto HDA)

Ook in het thuisfront ging de hulpactie verder. Eetfestijnen werden georganiseerd en op 23 april 1990 werd een prachtig muzikaal evenement georganiseerd in de Haaltertse Sint-Gorikskerk met de medewerking van alle verenigingen die iets of wat met muziek te maken hadden. Een mooi voorbeeld van wat samenwerking teweeg bracht!

Het was een afsluiting van een prachtige en lovenswaardige hulpactie ten voordele van onze hulpbehoevende medemens.

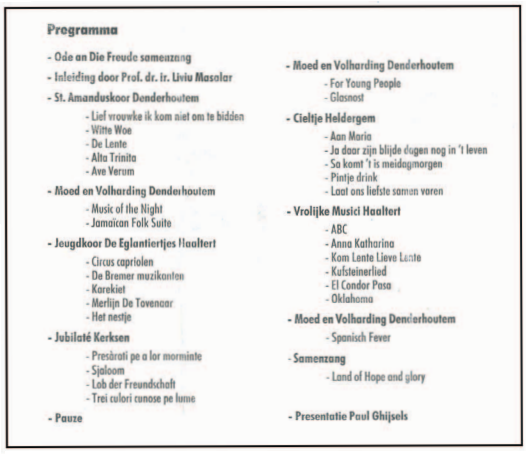

Programma

- Ode an Die Freude samenzang
- Inleiding door Prof. dr. ir. Liviu Masalar
- St. Amanduskoor Denderhoutem
  - Lief vrouwke ik kom niet om te bidden
  - Witte Woe
  - De Lente
  - Alta Trinita
  - Ave Verum
- Moed en Volharding Denderhoutem
  - Music of the Night
  - Jamaican Folk Suite
- Jeugdkoor De Eglantiertjes Haaltert
  - Circus capriolen
  - De Bremer muzikanten
  - Karekiet
  - Merlijn De Tovenaar
  - Het nestje
- Jubilaté Kerksen
  - Presbrati pe a lor morminte
  - Sjaloom
  - Lob der Freundschaft
  - Trei culori cunose pe lume
- Pauze
- Moed en Volharding Denderhoutem
  - For Young People
  - Glasnost
- Cieltje Heldergem
  - Aan Maria
  - Ja daar zijn blijde dagen nog in 't leven
  - Sa komt 't is meidagmorgen
  - Pintje drink
  - Laat ons liefste samen varen
- Vrolijke Musici Haaltert
  - ABC
  - Anna Katharina
  - Kom Lente Lieve Lente
  - Kufsteinerlied
  - El Condor Pasa
  - Oklahoma
- Moed en Volharding Denderhoutem
  - Spanisch Fever
- Samenzang
  - Land of Hope and glory
- Presentatie Paul Ghijsels

Haaltert voor Mitropolia

Willy De Loose

Bronnen:
- Knipsels Aktueel, Het Volk en Het Nieuwsblad
- Archief Roger D'Hondt
- Foto hulpcomité: William De Geyter

Heldergem klasfoto met pastoor Boonants

Pastoor Maurits Boonants werd geboren in Gent op 2 september 1892. Hij werd priester gewijd in 1920 en werd onderpastoor in Sinaai (1920), Baarle (1925), Gent Sint Eligius (1929) en Stekene (1935).

In 1940 kwam hij als pastoor naar Heldergem en vervulde deze taak in de turbulente oorlogsjaren tot 1947. Hij werd aangesteld in Scheldewindeke waar hij overleed op 1 december 1950.

Zittend: *Mariette De Troyer, Georgette De Cock, Maria De Koker, Maria De Geyter, Leona De Pelsmaeker.*

Staande: *Mariette Beerens, Paula Verbeken, Simonne Baetens, Mariette D'Haeseleer, Simonne De Geyter, Pastoor Boonants, Justine Van Geyt, Rachel Van de Wiele, Agnes De Pelsmaeker, Georgette Braeckman.*

Foto verz. Roger De Troyer (†) ca. 1945

De “Casino” te Denderhoutem

De “Zoël van den Broozen” (Joseph Souffriau)

Een prentkaart toont ons hoe *“den Beneesjten Plesj”* en de Terlindenstraat er uitzagen rond 1915. Het hoge witte omkaderde huis achteraan behoorde toe aan Joseph Souffriau (°1891 †1945), zoon van Camille en Maria-Berlinde De Bolle die op Koekelberg het café/danszaal *"Bij Bolle Marie"* uibaatten.

Joseph huwde met Maria Van Ravensteyn (°1896 Antwerpen, Oude God), door iedereen in Denderhoutem gekend als Miet, die hij ontmoet had tijdens WO I in een hospitaal in Engeland. Er kwam één dochter, Anna (°11 september 1921 en † 22 maart 1997)

Den Beneesjten Plesj” en de Terlindenstraat rond 1915. Het hoge witte omkaderde huis - de vroegere textielfabriek - behoorde toe aan Joseph Souffriau.

Familie Camiel Souffriau en Maria De Bolle achteraan (vlnr), Joseph Souffriau, Elvire, Oscar en Caroline (verzameling Jeanne Callebaut)

Zij verwierven de vroegere textielfabriek met bijhorende tuin in de Terlindenstraat.

Joseph, schrijnwerker van beroep, liet zich waarschijnlijk inspireren door zijn ouders en maakte van het pand een danszaal met café.

Joseph liet in 1934, in volle economische crisis, een nieuwe zaal bouwen en begon met de eerste filmvoorstellingen in Atom. Hij noemde zijn bioscoopzaal aanvankelijk ‘Modern’ en later ‘Casino’ (om geen verwarring te stichten met de zaal van zijn overbuur Richard Beeckman alias “Sjakken” ?).

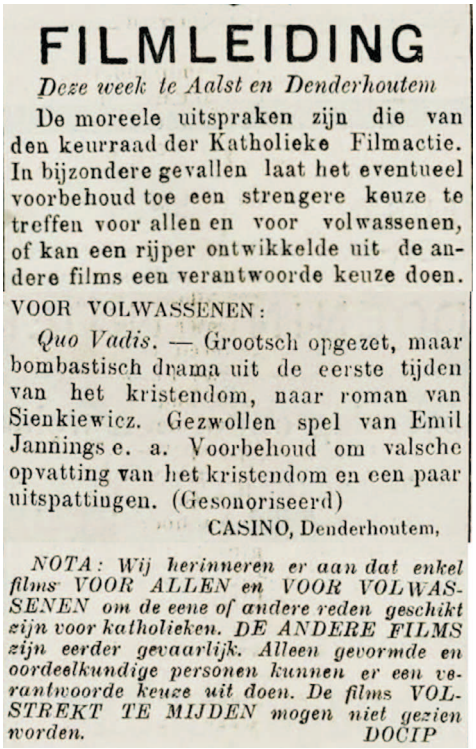

FILMLEIDING

Deze week te Aalst en Denderhoutem

De moreele uitspraken zijn die van den keurraad der Katholieke Filmactie. In bijzondere gevallen laat het eventueel voorbehoud toe een strengere keuze te treffen voor allen en voor volwassenen, of kan een rijper ontwikkelde uit de andere films een verantwoorde keuze doen.

VOOR VOLWASSENEN:

Quo Vadis. — Grootsch opgezet, maar bombastisch drama uit de eerste tijden van het kristendom, naar roman van Sienkiewicz. Gezwollen spel van Emil Jannings e. a. Voorbehoud om valsche opvatting van het kristendom en een paar uitspattingen. (Gesonoriseerd)

CASINO, Denderhoutem,

NOTA: Wij herinneren er aan dat enkel films VOOR ALLEN en VOOR VOLWASSENEN om de eene of andere reden geschikt zijn voor katholieken. DE ANDERE FILMS zijn eerder gevaarlijk. Alleen gevormde en oordeelkundige personen kunnen er een verantwoorde keuze uit doen. De films VOLSTREKT TE MIJDEN mogen niet gezien worden.

DOCIP

Filmvoorstelling Casino met morele aanbevelingen keurraad der Katholieke Filmactie (De Volksstem 26 oktober 1934).

Tijdens WOII waren er eerst Duitsers in de zaal gelegerd en nadien Engelsen. Toen die vertrokken begroeven ze hun voedselstock in de tuin zodat niemand het eten nog kon gebruiken.

Bij het plotse overlijden van Joseph Souffriau in 1945 heeft zijn dochter Anna, gehuwd met Marcel Raes, de uitbating overgenomen en was daarmee één van de eerste vrouwelijke cinema-uitbaatsters van België. Hun zoon Paul herinnert zich ook nog, dat er bij hen nog tot begin jaren 1950 "kloefen" verkocht werden.

Er werd elke week cinema "gespeeld" en enkel met Driekoningen en tweemaal met "kerremis Atom" werd de zaal omgevormd tot balzaal. Alle cinemastoelen, toen nog rijen houten klapstoelen, werden eruit gehaald en werden vervangen door tafels en stoelen en een tapkast (terwijl de ouders druk doende waren, sliep de kleine Paul op een matrasje onder de toog).

In 1960 namen Marcel en Anna onder impuls van hun zoon Paul, Cinema Central in Ninove over. De ouders verzorgden samen met hun drie kinderen de voorstellingen en de cinema's Casino en Central werden vijf jaar simultaan uitgebaat.

Ook werden er de toentertijd de succesrijke *'bonte avonden'* georganiseerd. Er passeerden grote namen op het podium: Bobbejaan Schoepen, La Esterella, Jean Walter, Will Ferdy, Bob Benny, Frieda Linzi, Ray Franky en nog zoveel anderen. Zoon Paul vertelt dat zijn ouders bij veel van deze artiesten ten huize is geweest. In die periode was er nog geen sprake van impresario's en moest men de artiesten ten huize gaan opzoeken om een optreden te boeken. Het orkest 'De Doorbrekers', de latere 'Swinging Jaguars', zorgden regelmatig voor de ambiance.

Het jaarlijks Driekoningenfeest was steevast een overweldigende bedoening, massa aanwezigen en een geschenk van de uitbater: er werden telkens 100 flessen wijn uitgedeeld! Een ander evenement was de *"karamellendans"* om middernacht. Dan werden er vanaf het balkon 100 kg karamellen naar de dansparen gegooid.

Moed en volharding, kermisbal
De Gendt, J. Kiekens, J. Van Hecke en Roger Van den Eynde aan den tap

De Doorbrekers

Driekoningenbal

Het Parochiaal Missiecomitee, Denderhoutem nodigt U uit tot de

GROTE ONTSPANNINGSAVOND MET DANS

op zaterdag 18 november te 20 uur

In de zaal Casino :
Dansorkest v. d. Kon. Fanfare Moed en Volharding
In de zaal Moderna :
Het Hammondensemble L. Vermoesen
Goedverwarmde gezellige Wein-Stube in het Café van de zaal Casino.
Trekking van de tombola.
Alles ten voordele van het missiewerk van P. Herman De Vriendt in Kinshasa.

Ontspanningsavond missiecomité in 1967

Denderhoutem

BSP BAL

Op 28 februari geeft B.S.P. Denderhoutem haar jaarlijks groot nachtbal in zaal Casino.
Ditmaal is de Nederlangse zangeres Connie Van Den Bos en haar orkest ons te gast.
Wij hopen op de medewerking van alle sympathisanten, en niet in het minst van onze vrienden uit de komende fusiegemeenten. Wij verwachten dan ook een talrijke opkomst.
Begin 21 uur - kaarten 50 f. - ter plaatse 70 F. Iedereen is hartelijk welkom.

Bal BSP (Voor Allen 13 februari 1976)

Vóór de fanfare "Moed & Volharding" een eigen lokaal had in den Borrekent, gebruikten zij de Casino als repetitiezaal, op voorwaarde dat zij bals zouden organiseren met de plaatselijke kermis en met Driekoningenavond.

In 1965 werden de cinema-activiteiten stop gezet in Denderhoutem omdat ze merkten dat er in Ninove meer interesse was.

De Casino werd opnieuw een locatie voor het uitgangsleven met o.a. de ontspanningsavonden van het Parochiaal Missiecomité en de jaarlijkse bals van BSP Denderhoutem en de schepenbals. In 1983 werden de Kreuners er verwelkomd!

In 1989 besloot Anna om ermee te stoppen en namen zoon Paul, zijn broer en zus het over.

Midden de jaren 90 verdween de eens zo roemrijke feestzaal van 'den Broozen' uit het Atom's dorps-centrum.

Casino verval

Luc Pots

CINEMA NOVELTY
de spin
JUDOCLUB
Americano
POSTILION
CINEMA DE WARANDE
JUMBO
Jevo
BOWLING NOVELTY
DROOGKUIS PRIMO SHOP
GROENE LANTAARN
DROOGKUIS PRESTO
't Oud wiel
PATRONAGE De Volkskring
Elegast
TOWER
Ter Groene Poorte

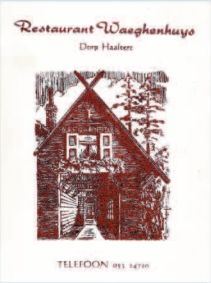

WIJ ZOEKEN...

In een volgend nummer vertellen we het spetterend leven rondom de Plesj van Haaltert.
Je kunt ons helpen het verhaal nog beter te maken.

Daarom zoekt de redactie van De Warande aanknopingspunten van afgebeelde gelegenheden in het centrum van Haaltert. Wij zoeken vooral anekdotes, foto's en verhalen over de Heksenketel. Dat kunnen gesprekken, situaties, foto's, anekdotes en/of documenten zijn.

Het betreft een periode tussen 1965 en 1985.

Graag uw bevindingen naar rik.de.schepper@skynet.be of 0496 211 082

Waarvoor dank!
De redactie

Doodsklokken luiden in Heldergem-1852

Vorige eeuwen werden bij de uitvaartplechtigheden de klokken geluid door de buren van de overledene, *"moer dit was meest altyd zeer onstuymig met gevaer van malheuren en dikwyls broek daer de kerk schaede door had en dan nog slegt luyden"*.

De kerkfabriek trof maatregelen om ongelukken en vooral schade aan de klokkestoel uit te schakelen en ze besloten bevoegde personen aan te stellen om de klokken te luiden. Uiteraard waren de onkosten ten laste van de familie.

In hun beraadslaging van 18 januari 1852 werden vier klokkenluiders aangesteld en de tarieven vastgesteld.

Benedictus Baeten werd aangesteld als 'vaste luider' met de grote klok, die altijd bediend werd door twee man. Hij was verantwoordelijk voor de wijken: Dorp, Kerkstraat, Holbeek en Mottenhoek tot aan de hofstede van Rochus Haesaert en de woning van Felix Beerens.

Jan Baptist D'Haeseleer, zoon van Amandus uit de Kerkstraat, werd de luider met de kleine klok.

Constantinus Groebbens hielp luiden bij een afsterven in de wijk Dries, beginnende aan Petronilla De Vuyst en de volledige lengte van de Steenweg.

Emilianus D'Haes uit Oom, was helper-luider bij een overlijden in deze wijk. De parochianen hadden de keuze, afhankelijk hun 'godsvrucht en vermogen' in vijf mogelijkheden of *'classen van luiden'*. In de diensten *"begroeven en uyt-vaerten"* moeten in de eerste, tweede en derde classe altijd met *'drie pozen'* geluid worden. Het was ook mogelijk de klokken tweemaal, driemaal en zelfs viermaal achtereenvolgens *'drie pozen'* te laten luiden.

Alleen de meest gegoeden konden zich veroorloven zoveel klokkengeluid te betalen. Merkwaardig is eveneens dat in die periode eerst de teraardebestelling plaats vond en enkele dagen later de eucharistieviering.

'Drie pozen' luiden met drie luiders kostte 0,75fr. Voor vier maal *'drie pozen'* op de dag van de begrafenis en viermaal 'drie pozen' op de dag van de lijkdienst dienden de nakomelingen 6fr op te hoesten.

Onkosten vierde classe: *'twee pozen'* luiden met twee lokken, telkens met drie mannen kostte 48 centiemen. Voor viermaal *'twee pozen'* bij de begraving en vier maal *'twee pozen'* bij de eucharistieviering was de totale som 3fr en 84 centiemen.

Voor de ongelukkige met een kleine spaarpot was het klokkengeluid heel wat minder. *'Eén poos'* luiden met drie *'luiders'* kostte 24 centiemen. Wanneer dit gegalm gebeurde vr de teraardebestelling én vóór de eucharistieviering betaalde men l fr en 92 cent.

De armste onder de parochianen vielen 'buiten categorie'. Kon men de begravingonkosten niet betalen dan ontfermde *'den armen'* (huidige OCMW) zich over de afgestorvene. Slechts *'één poos'* per dag werd de grote klok geluid.

De kerkraad besliste eveneens dat *"de voornoemde luyders worden verzogt en zijn verzogt van dit luyden voor de armen gratis te doen en dat er tog altyd eenen van hen by zoude zyn en zy hebben het toegestaen en heden in 1852 al reeds gedaen."*

Het was waarschijnlijk gebruikelijk vóór deze nieuwe maatregel *'de luiders'* te belonen voor hun inspanningen met enkele pinten gerstenat. Vanaf heden had de familie geen enkele verplichting meer om drank aan te bieden. Gebeurde dit toch *"dan moeten zij het uyt hunnen eigen zak betaelen"*.

Roger De Troyer

Bron: Kerkarchief Heldergem-Beraadslagingen Kerkfabriek vanaf 1837
Uit Mededelingen: 2001, nr. 1 pagina 8

DE WARANDE
Denderhoutem - Haaltert - Heldergem - Kerksken - Terjoden - Denderhoutem - Haaltert

Sint-Franciscusinstituut te Sint-Maria-Oudenhove -1960

In ons tijdschrift nr 2, 2022 verscheen een bijdrage over Zuster Celeste (Julia Bernauw), Algemeen Overste van de Zusters van Sint-Franciscus in Sint-Maria-Oudenhove. Lief De Ryck (Meldert) bezorgde ons een mooie opname genomen door haar vader Marcel. Het zijn de laatstejaars Grieks-Latijn van de humaniora in 1960 met Moeder Celeste, zij gaf nederlands. In de klas zaten twee dorpsgenoten: Lydie Fermon (Ha, v.l.n.r.: 3e op de trap) en Lief De Ryck (naast Zuster Celeste).

Foto: Marcel De Ryck
verzameling: Lief De Ryck